

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2021. január 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Közös menekültügyi és kiegészítő védelem nyújtására vonatkozó politika – A harmadik országbeli állampolgárok vagy a hontalanok által a nemzetközi védelemben való részesüléshez teljesítendő feltételekre vonatkozó szabályok – 2011/95/EU irányelv – 12. cikk – A menekültként való elismerés kizárása – Az Egyesült Nemzetek Szervezete Palesztin Menekülteket Segélyező és Támogató Közel-Keleti Ügynökségénél (UNRWA) regisztrált, palesztin származású hontalan személy – A 2011/95 irányelvre való *ipso facto* hivatkozás feltételei – Az UNRWA védelmének vagy támogatásának megszűnése”

A C-507/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) a Bírósághoz 2019. július 3-án érkezett, 2019. május 14-i határozatával terjesztett elő

a **Bundesrepublik Deutschland**

és

XT

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a harmadik tanács bírójaként eljárva, N. Wahl, F. Biltgen és L. S. Rossi (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: D. Dittert egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. június 10-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Bundesrepublik Deutschland képviseletében A. Schumacher, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében J. Möller, R. Kanitz és D. Klebs, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviseletében P. Cottin, C. Pochet és M. Van Regemorter, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- a francia kormány képviselőjében D. Dubois, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Condou-Durande, G. Wils és C. Ladenburger, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. október 1-jei tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlament és tanácsi irányelv (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.) 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Bundesrepublik Deutschland és XT között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya az XT által a menekült jogállás megszerzése céljából nemzetközi védelem iránt benyújtott kérelem elutasítása.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

A Genfi Egyezmény

- 3 A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. törvényerejű rendelet) 1954. április 22-én lépett hatályba. Ezen egyezményt kiegészítette és módosította a menekültek helyzetére vonatkozó, 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyv (kihirdette: az 1989. évi 15. törvényerejű rendelet), amely 1967. október 4-én lépett hatályba (a továbbiakban: Genfi Egyezmény).
- 4 A Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Az Egyezmény nem alkalmazható azokra a személyekre, akik jelenleg nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosától, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervétől vagy ügynökségétől kapnak védelmet vagy támogatást.

Ha ez a védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyek[et] *ipso facto* megilletik az Egyezmény által biztosított előnyök.”

Az ENSZ Palesztin Menekülteket Segélyező és Támogató Közel-Keleti Ügynöksége

- 5 Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a palesztin menekültek támogatásáról szóló, 1949. december 8-i 302. (IV) sz. határozata létrehozta az Egyesült Nemzetek Szervezetének Palesztin Menekülteket Segélyező és Támogató Közel-Keleti Ügynökségét (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East [UNRWA]). Ennek feladata a palesztin menekültek jóllétének, illetve emberi fejlődésének szolgálata.
- 6 Az UNRWA jogosultságra és regisztrációra vonatkozó, egységes szerkezetbe foglalt előírásainak (Consolidated Eligibility and Registration Instructions) VII. C. és VII. E pontja szerint az UNRWA működési területe („area of operation”) öt szektort („fields”) foglal magában, nevezetesen a Gázai övezetet, Ciszjordániát (ideértve Kelet-Jeruzsálemet), Jordániát, Libanont és Szíriát.

Az uniós jog

A 2004/83/EK irányelv

- 7 A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.) 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőket írta elő:

„(1) A harmadik ország állampolgárának, illetve a hontalan személynek menekültként való elismerése kizárt, amennyiben az érintett személy(t):

- a) Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja szerint nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervének vagy ügynökségének védelmében vagy támogatásában részesül. Amennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket *ipso facto* megilletik az ezen irányelv által biztosított előnyök.”

A 2011/95 irányelv

- 8 A 2011/95 irányelv (1), (4), (16), (23) és (24) preambulumbekzdése szerint:

„(1) A [2004/83] irányelvet jelentősen módosítani kell. Az áttekinthetőség érdekében az említett irányelvet át kell dolgozni.

[...]

- (4) A Genfi Egyezmény és a jegyzőkönyv a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi.

[...]

- (16) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket. Így biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását, valamint elő kívánja mozdítani e Charta 1., 7., 11., 14., 15., 16., 18., 21., 24., 34. és 35. cikke alkalmazását, ezért ennek megfelelően kell végrehajtani.

[...]

(23) Annak érdekében, hogy a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai a genfi egyezmény alkalmazása során iránymutatást kapjanak, meg kell állapítani a menekült jogállás meghatározásának és tartalmának szabályait.

(24) A menedékkérőknek a genfi egyezmény 1. cikke értelmében menekültként történő elismerésére vonatkozóan közös feltételeket kell elfogadni.”

9 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke a következőket írja elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározások alkalmazandók:

[...]

d) »menekült«: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és akire a 12. cikk nem vonatkozik;

[...]

n) »származási ország«: az állampolgárság, illetve hontalan személyek esetében a korábbi szokásos tartózkodási hely szerinti ország vagy országok.”

10 Ezen irányelv „Megszűnés” című 11. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A harmadik ország állampolgára, illetve a hontalan személy a továbbiakban már nem minősül menekültnek, amennyiben:

[...]

f) azon körülmények megszűnése miatt, amelyek kapcsán menekültként ismerték el, hontalan személyként vissza tud térni a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba.”

11 Ugyanezen irányelv „Kizáró okok” címet viselő 12. cikke értelmében:

„(1) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben az érintett személy(t):

a) a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja szerint nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervének vagy ügynökségének védelmében vagy támogatásában részesül. Amennyiben e védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket *ipso facto* megilletik az ezen irányelv által biztosított ellátások [helyesen: előnyök];

b) a tartózkodási helye szerinti ország hatáskörrel rendelkező hatóságai olyan személyként ismerték el, akit az érintett ország állampolgáráival megegyező vagy az azokéval egyenértékű jogok és kötelezettségek illetnek meg.

(2) A harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személy:

- a) béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
- b) a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását – vagyis a menekültként való elismerésen alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontját – megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el; a különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el;
- c) az Egyesült Nemzetek – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös.

(3) Az (2) bekezdés rendelkezéseit az abban említett bűncselekmények vagy cselekmények felbujtóira, illetve az azok elkövetésében bármilyen módon részt vevő személyekre is alkalmazni kell.”

12 A 2011/95 irányelv 14. cikke a következőket írja elő:

„(1) Amennyiben a harmadik ország állampolgára vagy a hontalan személy a 11. cikk értelmében már nem minősül menekültnek, úgy a [2004/83] irányelv hatálybalépése után benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek tekintetében a tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik az érintett személy valamely kormányzati, közigazgatási, bírósági vagy kvázibírósági szerv által elismert menekültjogállását, illetve megtagadják annak megújítását.

[...]

(3) A tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik a harmadik ország állampolgárának vagy a hontalan személynek a menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, ha a menekült jogállás elismerése után az érintett tagállam megállapítja, hogy:

- a) az érintett személy menekültként való elismerését a 12. cikkel összhangban ki kellett volna zárni, illetve az érintett személy menekültként való elismerése a 12. cikkel összhangban kizárt;

[...]”

A 2013/32/EU irányelv

13 A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.) (18) preambulumbekkezdése szerint:

„A tagállamoknak és a nemzetközi védelmet kérelmezőknek egyaránt az áll érdekében, hogy a megfelelő és teljes körű vizsgálat lefolytatásának sérelme nélkül a nemzetközi védelem iránti kérelmek ügyében a lehető legrövidebb időn belül határozat szülessen.”

14 Ezen irányelv 2. cikkének a szövege a következő:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

c) »kérelmező«: harmadik ország olyan állampolgára, vagy olyan hontalan személy, aki nemzetközi védelemért folyamodott, és kérelme ügyében még nem hoztak jogerős határozatot;

[...]

f) »eljáró hatóság«: kvázi bírói testület vagy közigazgatási szerv, amely a tagállamban a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására és annak tárgyában elsőfokú határozat meghozatalára hatáskörrel rendelkezik;

[...]”

15 Ezen irányelv 46. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják a kérelmezők részére a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot az alábbiakkal szemben:

a) a nemzetközi védelem iránti kérelem ügyében hozott határozat tárgyában, beleértve, ha a határozat:
i. a menekült jogállás és/vagy kiegészítő védelmi jogállás tekintetében megalapozatlannak ítéli a kérelmet;

[...]

(3) Az (1) bekezdésnek való megfelelés érdekében a tagállamok biztosítják, hogy a hatékony jogorvoslat mind a tények, mind a jogi szempontok teljes körű és *ex nunc* megvizsgálását tartalmazza – ideértve adott esetben a nemzetközi védelem iránti igényeknek a(z) 2011/95/EU irányelv szerinti vizsgálatát is –, legalább az elsőfokú bíróság előtti fellebbezési eljárásokban.

[...]”

A német jog

16 A 2011/95 irányelvet az Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény) 2008. szeptember 2-án kihirdetett változata (BGBl. 2008. I, 1798. o., a továbbiakban: AsylG) ültette át a német jogba.

17 Az AsylG 3. §-ának (3) bekezdése lényegében átveszi ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontját.

18 Az AsylG 77. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A jelen törvény hatálya alá tartozó jogvitákban a bíróság a legutolsó tárgyalás időpontjában fennálló ténybeli és jogi helyzetet veszi alapul; amennyiben a döntést nem előzi meg tárgyalás, a meghatározó időpont a döntés meghozatalának időpontja. [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 XT 1991-ben, Damaszkuszban (Szíria) született, és palesztin származású hontalan személy, aki a Damaszkusz déli részén található Jarmukban létesített menekülttábor tagjaként az UNRWA-tól származó regisztrációs kártyával rendelkezik.

- 20 2013 októbere és 2015. november 20. között XT alkalmi állásokat töltött be Libanonban, amely a tartózkodási helye volt. Mivel ezen országban nem szerzett tartózkodási engedélyt, és attól tartott, hogy a libanoni biztonsági erők kitoloncolják, 2015. november végén úgy határozott, hogy visszatér a Damaszkusz nyugati részén található Qudsaya városába, ahol családtagjai tartózkodtak.
- 21 A háború és a Szíriában uralkodó rendkívül rossz életkörülmények miatt XT néhány nappal később elhagyta ezt az országot, ahol a visszatérése esetén letartóztatástól kell tartania. Ezenfelül, azt megelőzően, hogy XT elhagyta Szíriát, a Jordán Hásimita Királyság és a Libanoni Köztársaság már lezárta a határait a Szíriában tartózkodó palesztin menekültek előtt.
- 22 XT 2015 decemberében érkezett Németországba, és 2016 februárjában az említett országban nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be.
- 23 A Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (szövetségi bevándorlási és menekültügyi hivatal, Németország) a 2016. augusztus 29-i határozatával elutasította XT menekült jogállás iránti kérelmét, de kiegészítő védelmi jogállást biztosított számára.
- 24 A Verwaltungsgericht (közigazgatási bíróság, Németország) a 2016. november 24-i ítéletében helyt adott XT fellebbezésének, és arra kötelezte a szövetségi bevándorlási és menekültügyi hivatalt, hogy biztosítson XT számára menekült jogállást, mivel a jelenlegi szíriai helyzetből mindenfajta korábbi üldöztetéstől függetlenül az következik, hogy XT a Szíria területének általa történő elhagyását követően az említett országban felmerült, és nem csupán az ezen elhagyáshoz kapcsolódó, hanem a nemzetközi védelem iránti kérelmének előterjesztésével és a külföldi tartózkodásával is összefüggő komoly okok miatt üldöztetés veszélyének van kitéve.
- 25 Az Oberverwaltungsgericht (közigazgatási felsőbíróság, Németország) a 2017. december 18-i ítéletében elutasította a szövetségi bevándorlási és menekültügyi hivatal által képviselt Bundesrepublik Deutschland részéről a Verwaltungsgericht (közigazgatási bíróság) ítéletével szemben előterjesztett keresetet, lényegében megállapítva, hogy XT-t amiatt, hogy palesztin származású hontalan, a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontját átültető német jogszabályi rendelkezés értelmében menekültnek kell tekinteni. E bíróság álláspontja szerint ugyanis XT az UNRWA védelmében részesült, amely az akaratától független okokból megszűnt. XT személyes biztonsága Szíria területének elhagyásakor súlyos veszélyben volt, így a Szíriából való távozása nem volt szándékos, amit a kiegészítő védelem megszerzése is megerősít. Az említett bíróság megállapította továbbá, hogy XT a távozásakor nem részesülhetett az UNRWA védelmében e szerv működési területének más szektoraiban, és azt megelőzően, hogy XT elhagyta Szíriát, a Jordán Hásimita Királyság és a Libanoni Köztársaság már lezárta a határait a Szíriában tartózkodó palesztin menekültek előtt.
- 26 A Bundesrepublik Deutschland felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 27 E bíróság megállapítja, hogy először is XT esetére nem alkalmazható a menekült jogállásról való, a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 12. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében vett kizárási okok egyike sem. Másrészt XT megfelel az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának első mondatában foglalt feltételeknek, amelyek szerint lényegében minden palesztin származású hontalan ki van zárva a menekült jogállásból, ha az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesül. Először is ugyanis az UNRWA mandátumát 2020. június 30-ig meghosszabbították, másodsor XT-t az UNRWA-nál regisztrálták, ami elegendő bizonyíték arra, hogy ténylegesen részesült e szerv védelmében vagy támogatásában, és harmadszor XT e védelemben vagy támogatásban rövid idővel azt megelőzően részesült, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmét előterjesztette, mivel őt az UNRWA jarmuki táborában családtagként regisztrálták.

- 28 A kérdést előterjesztő bíróságnak ezzel szemben kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy XT teljesíti-e az említett kizárás alkalmazásának megszűnését érintő okra vonatkozóan a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatában előírt feltételt, amelynek értelmében lényegében, abban az esetben, ha az UNRWA védelme vagy támogatása bármely okból anélkül szűnt meg, hogy az e védelemben részesülő személyek helyzetét az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének megfelelő határozataival összhangban véglegesen rendezték volna, e személyeket *ipso facto* megilletik az ezen irányelv által biztosított előnyök.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság először is arra keresi a választ, hogy annak meghatározásához, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása megszűnt-e abban az időpontban, amikor az érintett személy elhagyta e szerv működési területét, területi szempontból kizárólag e működési terület azon szektorát kell-e figyelembe venni, amelyben az érintett személy utolsó tényleges tartózkodási helye volt, vagy – ahogyan a bíróság vélni látszik – az említett terület más szektorait is.
- 30 Ezen utóbbi esetben az említett bíróság másodszor azt kívánja megtudni, hogy az UNRWA működési területét alkotó valamennyi szektort figyelembe kell-e venni, vagy e területnek csak bizonyos szektorait, és adott esetben melyek azok a releváns kritériumok, amelyek alapján e szektorok meghatározhatók. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint azt a szektort kell figyelembe venni, amelyben az érintett személy utolsó tényleges tartózkodási helye volt, valamint azokat a szektorokat, amelyekkel e személy kapcsolatban áll. Ez következhet például olyan érdemi kapcsolatból, mint az előzetes tartózkodás vagy a közeli hozzátartozók jelenléte. Ezenfelül az érintett személynek észszerűen lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy e szektorba utazzon, és ott tartózkodjon, mivel az UNRWA-nál való regisztráció nem keletkeztet tartózkodási jogot, és nem biztosít engedélyt arra, hogy az említett szerv működési területének egyik szektorából más szektorába lehessen utazni. Ezzel szemben azon szektorok esetében, amelyekhez az érintett személyt soha nem fűzte személyes kapcsolat, e ponton valószínűtlen, hogy a beutazási és tartózkodási feltételek teljesülnének, így az említett szektorok bármilyen figyelembevételét eleve ki kell zárni.
- 31 Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az UNRWA működési területének különböző szektorai közötti utazások milyen mértékben befolyásolhatják azt a kérdést, hogy megszűnt-e az e szerv által biztosított védelem vagy támogatás. E bíróság álláspontja szerint az olyan személyre, aki az UNRWA működési területét azért hagyja el, mert e területen – a jelen esetben Szíriában –, ahol a tényleges tartózkodási helye található, és ahol az UNRWA nem képes a számára védelmet vagy támogatást nyújtani, a személyes biztonsága súlyos veszélyben van, szintén kiterjedhet a menekült jogállásból való kizárás, ha e személy az említett szektorba mindenfajta nyomós indok nélkül utazott, annak ellenére, hogy abban a szektorban, ahol korábban lakott – a jelen esetben Libanonban – a személyes biztonsága nem volt komoly veszélyben. Ez a helyzet áll fenn konkrétan abban az esetben, ha az e szektorból való távozás időpontjában fennálló körülményekre tekintettel e személy nem számíthatott arra, hogy az új szektorban – a jelen esetben Szíriában – az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesül, sem pedig arra, hogy rövid időn belül visszatérhet abba az szektorba, amelyben korábban tartózkodott, a jelen esetben Libanonba.
- 32 Negyedszer a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a menekült jogállásnak a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata szerinti elismeréséhez nem elegendő az, hogy az érintett személy már nem részesül az UNRWA védelmében vagy támogatásában abban az időpontban, amikor e szerv működési területét elhagyja, hanem a 2011/95 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének az említett irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett f) pontja értelmében ezenfelül az is szükséges, hogy e személy számára a nemzetközi védelem iránti kérelmének előterjesztése időpontjában ne legyen lehetséges az, hogy az említett területre visszatérjen annak érdekében, hogy újra e szerv védelmében vagy támogatásában részesüljön. Az UNRWA működési területére való visszatérés lehetőségét ugyanis már abban az időpontban figyelembe kell venni, amikor a menekült jogállás megadásáról döntenek, mivel nem lenne értelme a menekült jogállás elismerésének, ha azt ezután haladéktalanul vissza kellene vonni.

- 33 Márpedig az említett bíróság e tekintetben arra keresi a választ, hogy kizárólag az UNRWA működési területének azon szektorát kell-e figyelembe venni, amelyben a nemzetközi védelmet kérelmező utolsó szokásos tartózkodási helye volt, vagy e terület más szektorait is, és adott esetben ezen egyéb szektorokat milyen kritériumok alapján kell figyelembe venni.
- 34 Az említett bíróság álláspontja szerint először is figyelembe kell venni az UNRWA működési területének azon szektorát, amelyben e kérelmező utolsó szokásos tartózkodási helye volt, majd azokat a szektorokat, amelyekkel érdemi kapcsolata van, mint például a tényleges tartózkodási hely vagy a közeli hozzátartozók jelenléte. Végezetül az említett kérelmezőnek észszerűen lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy e szektorokhoz hozzáférjen.
- 35 Ötödször a kérdést előterjesztő bíróság azt kéri, hogy a Bíróság tegye egyértelművé a „szokásos tartózkodási helynek” a többek között a 2011/95 irányelv 2. cikkének d) és n) pontja értelmében vett fogalmát, amely meghatározó lehet annak megállapítása szempontjából, hogy az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatában foglalt kizáró ok alkalmazandó-e.
- 36 Ilyen körülmények között a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Azon kérdés megítélése során, hogy a [2011/95] irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata értelmében megszűnt-e az UNRWA által egy hontalan palesztinnak biztosított védelem vagy támogatás, földrajzi szempontból kizárólag azt a konkrét művelési szektort (Gázai övezet, Jordánia, Libanon, Szíria, Ciszjordánia) kell-e alapul venni, ahol a hontalan személy az UNRWA mandátuma területének elhagyásakor ténylegesen tartózkodott (a jelen esetben: Szíria), vagy az UNRWA mandátumának területéhez tartozó további művelési szektort is alapul kell venni?
- 2) Ha nem kizárólag azt a konkrét művelési szektort kell alapul venni, ahol a hontalan személy az UNRWA mandátuma területének elhagyásakor ténylegesen tartózkodott: minden esetben és további feltételektől függetlenül a mandátum területének összes művelési szektorát kell-e alapul venni? Ha nem: Csak akkor kell-e figyelembe venni további művelési szektorokat, ha a hontalan személyt érdemi (területi) kapcsolat fűzte e művelési szektorokhoz? Szükséges-e az ilyen kapcsolat fennállásához, hogy a hontalan személy – az UNRWA mandátuma területének elhagyásakor vagy korábban – e művelési szektorokban rendelkezzen szokásos tartózkodási hellyel? További körülményeket is figyelembe kell-e venni az érdemi (területi) kapcsolat vizsgálata során? Ha igen: melyeket? Meghatározó-e, hogy a hontalan személy az UNRWA mandátuma területének elhagyásakor beutazhat-e, és elvárható-e tőle, hogy beutazzon a releváns művelési szektorba?
- 3) A [2011/95] irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata értelmében *ipso facto* akkor is megilletik-e az irányelv által biztosított előnyök azt a hontalan személyt, aki elhagyja az UNRWA mandátumának területét, mivel a tényleges tartózkodási helye szerinti művelési szektorban személyes biztonsága komoly veszélyben van, és az UNRWA nem képes ott számára védelmet vagy támogatást biztosítani, ha e hontalan személy korábban anélkül utazott e művelési szektorba, hogy a korábbi tartózkodási helye szerinti művelési szektorban személyes biztonsága komoly veszélyben lett volna, és anélkül, hogy az átutazás időpontjában fennálló körülmények alapján számíthatott volna arra, hogy a művelési szektorban, amelybe utazik, az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesül, és belátható időn belül visszatérhet az addigi tartózkodási helye szerinti művelési szektorba?
- 4) Azon kérdés megítélése során, hogy a hontalan személy azért nem ismerhető-e el *ipso facto* menekültként, mert az UNRWA mandátuma területének elhagyását követően már nem állnak fenn a [2011/95] irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata szerinti feltételek, kizárólag az utolsó szokásos tartózkodási hely szerinti művelési szektort kell-e alapul venni? Ha nem: ezzel párhuzamosan azokat a területeket is figyelembe kell-e venni, amelyeket a 2. kérdés

alapján az UNRWA mandátuma területe elhagyásának időpontjakor alapul kell venni? Ha nem: milyen kritériumok alapján kell meghatározni azokat a területeket, amelyeket figyelembe kell venni a kérelem tárgyában történő döntéshozatal időpontjában? Azt feltételezi-e a [2011/95] irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata szerinti feltételek fennállásának megszűnése, hogy a releváns műveleti szektorban a(z) állami vagy kvázi állami) szervek képesek befogadni (illetve visszafogadni) a hontalan személyt?

- 5) Abban az esetben, ha a [2011/95] irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata szerinti feltételek fennállásával vagy fennállásuk megszűnésével összefüggésben a(z) utolsó) szokásos tartózkodási hely szerinti műveleti szektor bír jelentőséggel: milyen kritériumok relevánsak a szokásos tartózkodási hely létesítése szempontjából? A tartózkodás helye szerinti ország által engedélyezett jogszerű tartózkodásra van-e szükség? Ha nem: szükség van-e legalább arra, hogy a műveleti szektor felelős szervei tudatosan tűrjék az érintett hontalan személy tartózkodását? Ha ez utóbbi kérdésre igenlő választ kell adni: tudniuk kell-e a felelős szervezeteknek konkrétan az adott hontalan személy jelenlétéről, vagy elegendő, ha tudatosan tűrnek az adott hontalan személynek mint személyek egy nagyobb csoportja tagjának a tartózkodását? Ha nem: elegendő-e önmagában a viszonylag huzamosabb tényleges tartózkodás?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 37 Az előterjesztett kérdések megválaszolása előtt mindenekelőtt pontosítani kell, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának a 26. pontjában rámutatott – a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja lényegében megfelel a 2004/83 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának, így az ezen utóbbi rendelkezésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat releváns az előbbi rendelkezés értelmezése szempontjából.
- 38 A 2011/95 irányelv (4), (23) és (24) preambulumbekkezdéséből kitűnik továbbá, hogy a Genfi Egyezmény a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokköve, és azért fogadták el az irányelvnek a menekült jogállás nyújtásának feltételeire, valamint e jogállás tartalmára vonatkozó rendelkezéseit, hogy közös fogalmakra és feltételekre támaszkodva segítsék a tagállamok illetékes hatóságait ezen egyezmény alkalmazása során (lásd analógia útján: 2010. június 17-i Bolbol ítélet (C-31/09, EU:C:2010:351, 37. pont; 2012. december 19-i Abed El Karem El Kott és társai ítélet, C-364/11, EU:C:2012:826, 42. pont; 2016. március 1-jei Alo és Osso ítélet, C-443/14 és C-444/14, EU:C:2016:127, 28. pont).
- 39 A 2011/95 irányelv rendelkezéseit tehát az irányelv általános rendszerének és céljának fényében kell értelmezni, tiszteletben tartva a Genfi Egyezményt és az EUMSZ 78. cikk (1) bekezdésében említett egyéb vonatkozó szerződéseket. Ezen értelmezés során, amint az a 2011/95 irányelv (16) preambulumbekkezdéséből kitűnik, tiszteletben kell tartani az Alapjogi Charta által elismert jogokat is (lásd analógia útján: 2010. június 17-i Bolbol ítélet, C-31/09, EU:C:2010:351, 38. pont; 2012. december 19-i Abed El Karem El Kott és társai ítélet, C-364/11, EU:C:2012:826, 43. pont; 2016. március 1-jei Alo és Osso ítélet, C-443/14 és C-444/14, EU:C:2016:127, 29. pont).
- 40 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok a 2013/32 irányelv 46. cikkének (3) bekezdése értelmében kötelesek a nemzeti jogukat oly módon meghatározni, hogy az e rendelkezésben említett jogorvoslati kérelmek elbírálása legalábbis az elsőfokú bíróság előtti jogorvoslati eljárásokban magában foglalja az összes olyan ténybeli és jogi elem vizsgálatát, amely lehetővé teszi e bíróság számára az ügy naprakész értékelését, és az e rendelkezésben foglalt „*ex nunc*” kifejezés, valamint a „teljes körű” melléknév hangsúlyozza, hogy a bíróságnak olyan értékelést kell végeznie, amelynek keretében figyelembe veszi adott esetben azokat az információkat, amelyeket az eljáró hatóságnak figyelembe

kellett vennie, vagy figyelembe kellett volna vennie, és azokat az új információkat is, amelyek a jogorvoslat tárgyát képező határozat elfogadását követően kerültek napvilágra. A bíróság arra vonatkozó jogköre, hogy figyelembe vegye azokat az új körülményeket, amelyekről e hatóság nem határozott, a 2013/32 irányelv célkitűzésébe illeszkedik, amely különösen arra irányul, amint az többek között annak (18) preambulumbekzdéséből következik, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmeket „a megfelelő és teljes körű vizsgálat lefolytatásának sérelme”, „a lehető legrövidebb időn belül” bírálják el (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Alheto ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 109- 113. pont).

- 41 Végezetül meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseit abból a kettős előfeltevésekből kiindulva teszi fel, hogy a Bíróságnak nem kell vizsgálnia, hogy XT egyrészt a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának első mondata szerint részesült-e az UNRWA védelmében vagy támogatásában, mielőtt Németországba utazott, és másrészt a Szíriában uralkodó háborús körülmények miatt távozott-e ezen országból.
- 42 Ezzel szemben, ami a 2011/95 irányelvnek a kérdést előterjesztő bíróság által említett 14. cikkét illeti, bár az említett cikk (3) bekezdésének az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett a) pontjából az következik, hogy az UNRWA védelmében vagy támogatásában való részesülés lehetősége igazolhatja a menekült jogállásnak a megadását követő visszavonását, és e lehetőség szintén a jelen ítélet 40. pontjában említett teljes körű és *ex nunc* vizsgálat keretében értékelhető, az említett 14. cikk, amely éppen azon az előfeltevéseken alapul, hogy e jogállást már megadták, a menekült jogállás megadására vonatkozó határozat meghozatalakor nem alkalmazható e határozatra.
- 43 A feltett kérdésekre e megfontolások tükrében kell választ adni.

Az első, a második és a negyedik kérdéstről

- 44 A kérdést előterjesztő bíróság az első, második és negyedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, lényegében arra keresi a választ, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy megszűnt-e az UNRWA védelme vagy támogatása, kizárólag az UNRWA működési területének azon szektorát kell figyelembe venni, amelyben a palesztin származású hontalan az említett működési terület elhagyásakor ténylegesen tartózkodási hellyel rendelkezett, vagy az e működési területhez tartozó egyéb szektorokat is, és ha igen, melyek ezen szektorok.
- 45 E kérdés megválaszolásához meg kell állapítani, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának első mondata értelmében a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben az érintett személy „a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja szerint nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságának, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervének vagy ügynökségének védelmében vagy támogatásában részesül.”
- 46 A Genfi Egyezmény 1. cikke D. pontjának első bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Egyezmény nem alkalmazható azokra a személyekre, akik „jelenleg nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosától, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervétől vagy ügynökségétől kapnak” védelmet vagy támogatást.
- 47 Az UNRWA-t, amely az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosságától eltérő szerv, a palesztinok „palesztin menekültekként” való védelme és támogatása érdekében hozták létre. Mandátuma, amelyet, amint arra a főtanácsnok az indítványának a 4. pontjában rámutatott, 2023. június 30-ig meghosszabbítottak, a működési területére terjed ki, amely öt szektorból áll, nevezetesen a Gázai övezetből, Ciszjordániából (ideértve Kelet-Jeruzsálemet is), Jordániából, Libanonból és Szíriából.

- 48 Így minden olyan személyt, mint XT, akit az UNRWA-nál regisztráltak, meg kell, hogy illesse az e szerv által a menekültek jólétének szolgálata érdekében nyújtott védelem és támogatás (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Alheto ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 84. pont).
- 49 A Közel-Kelet említett területein a palesztinok számára létrehozott, e különleges menekült jogállásnak köszönhetően az UNRWA-nál regisztrált személyek főszabály szerint az Unió területén nem ismerhetők el menekültként a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának első mondata értelmében, amely rendelkezés a Genfi Egyezmény 1. cikke D. pontja első bekezdésének felel meg (2018. július 25-i Alheto ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 85. pont).
- 50 Mindamellett kitűnik a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatából – amely rendelkezés megfelel a Genfi Egyezmény 1. cikke D. pontja második bekezdésének –, hogy amennyiben az Unióban nemzetközi védelmet kérelmező személy már nem részesül az UNRWA védelmében vagy támogatásában, e kizáró ok nem alkalmazható (2018. július 25-i Alheto ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 85. pont).
- 51 Amint azt a Bíróság kifejtette, a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata alkalmazandó abban az esetben, ha valamennyi releváns körülmény egyedi értékelését követően bizonyítást nyer, hogy a palesztin származású hontalan személyes biztonsága komoly veszélyben van, és az UNRWA, amelynek támogatását az érintett kérte, nem képes biztosítani számára azokat az életfeltételeket, amelyek megfelelnek az e szerv által ellátandó feladatnak, és e hontalan így rajta kívül álló körülmények miatt kénytelen elhagyni az UNRWA működési területét. Ebben az esetben az említett hontalan, ha az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének b) pontjában és 12. cikkének (2) és (3) bekezdésében meghatározott kizáró okok valamelyike nem vonatkozik rá, *ipso facto* hivatkozhat ezen irányelvre anélkül, hogy szükségszerűen bizonyítania kellene, hogy az üldöztetéstől való félelme megalapozott az említett irányelv 2. cikkének d) pontja értelmében (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Alheto ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 52 Amint azt a főtanácsnok az indítványának a 36. pontjában lényegében hangsúlyozta, sem a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja, sem a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja nem hivatkozik az érintett tartózkodási helyére, e rendelkezések csupán arra a körülményre vonatkoznak, hogy e személy az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesül, vagy hogy ez a védelem vagy támogatás megszűnt.
- 53 Így e rendelkezéseknek magából a szövegéből az következik, hogy azok megkövetelik azon lehetőségnek a figyelembevételét, hogy az érintett személy igénybe veheti az UNRWA védelmét vagy támogatását az említett szerv mandátumának teljes területén, amely az UNRWA működési területére terjed ki, és e terület a jelen ítélet 6. pontjában említett öt szektort foglalja magában.
- 54 Ezen értelmezést egyébiránt megerősíti az az ítélkezési gyakorlat, amely szerint abban az esetben, ha az UNRWA működési területét elhagyó, és az Unióban nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtó személy az említett területen az UNRWA részéről tényleges védelmet vagy támogatást élvez, amely lehetővé teszi számára a biztonságos és méltó életfeltételek közötti ott-tartózkodást, a szokásos tartózkodási helye szerinti területre való visszaküldés veszélye nélkül, mindaddig, amíg nem tud oda biztonságban visszatérni, az e kérelemről való döntéshozatalra hatáskörrel rendelkező hatóság e személyt nem tekintheti olyanak, aki rajta kívül álló körülmények miatt volt kénytelen elhagyni az UNRWA működési területét. Az említett személy ebben az esetben az Unióban a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint nem ismerhető el menekültként (2018. július 25-i Alheto ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 134. pont).

- 55 Mindemellett, amint az lényegében a jelen ítélet 51. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból következik, azt a kérdést, hogy az UNRWA ténylegesen képtelen-e biztosítani az érintett személy számára azokat az életfeltételeket, amelyek megfelelnek az e szerv által ellátandó feladatnak, és következésképpen az UNRWA védelme vagy támogatása e személy tekintetében megszűnt-e, valamennyi releváns tényező egyedi számbavételével kell értékelni.
- 56 Ezen értékelés keretében az illetékes közigazgatási vagy igazságügyi hatóságoknak többek között meg kell vizsgálniuk, hogy az érintett személy ténylegesen részesülhet-e ilyen védelemben vagy támogatásban.
- 57 Márpedig az a kérdés, hogy egy palesztin származású hontalan személy részesülhet-e az UNRWA védelmében vagy támogatásában, nem csupán e szerv azon képességétől függ, hogy e hontalan személy számára e védelmet vagy támogatást a működési területének egy adott szektorában biztosítsa, hanem attól is, hogy az említett hontalan személynek konkrétan lehetősége van-e az e szektor releváns területére való belépésre, vagy akár az említett működési területre való visszatérésre abban az esetben, ha azt elhagyta.
- 58 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – a palesztin származású hontalanok számára az a körülmény, hogy az UNRWA-nál regisztrálták őket, nem keletkeztet jogot arra vonatkozóan, hogy e szerv működési területére belépjenek vagy azon belül az egyik szektorból a másikba utazva közlekedjenek. Az UNRWA ugyanis nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a palesztin származású hontalanok számára engedélyezze az említett terület öt szektorába való belépést, mivel e területek különböző autonóm államokhoz vagy területekhez tartoznak.
- 59 E körülmények között az eljáró hatóságnak, valamint az e hatóság határozatával szemben benyújtott jogorvoslati kérelmet elbíráló bíróságnak figyelembe kell vennie az adott helyzet minden olyan releváns elemét, amely lehetővé teszi annak a kérdésnek a felderítését, hogy az érintett palesztin származású hontalan személy az UNRWA működési területe elhagyásának időpontjában rendelkezett-e konkrét lehetőséggel arra, hogy belépjen az UNRWA működési területe öt szektorának valamelyikébe annak érdekében, hogy igénybe vegye e szerv védelmét vagy támogatását.
- 60 E tekintetben az a körülmény, hogy e hontalan személy jogosult arra, hogy tartózkodási engedélyt szerezzen azon autonóm államban vagy területen, amelyhez az UNRWA működési területének érintett szektora tartozik, olyan tényező, amely tanúsítja az említett hontalan személy azon lehetőségét, hogy e szektorba beléphet, és így részesülhet az UNRWA védelmében vagy támogatásában, amennyiben e szerv ugyanezen szektorban azt biztosítani tudja a számára.
- 61 Ilyen jog hiányában releváns lehet az a körülmény, hogy ugyanezen hontalan személy az UNRWA működési területének egy adott szektorában családi kapcsolatokkal rendelkezik, tényleges vagy szokásos tartózkodási helye e szektorban volt, vagy ott tartózkodott az említett terület elhagyását megelőzően, amennyiben az érintett államok vagy területek úgy vélik, hogy e tényezők elegendőek ahhoz, hogy a palesztin származású hontalan személyt a tartózkodási engedély kiadásától függetlenül ne akadályozzák abban, hogy a területükre belépjen és ott biztonságos módon tartózkodjon.
- 62 Ugyanígy figyelembe kell venni minden olyan tényezőt – ideértve például az említett államok és területek hatóságainak nyilatkozatait vagy gyakorlatát –, amely a palesztin származású hontalanokkal szembeni hozzáállás megváltozását vonja maga után, különösen akkor, ha e nyilatkozatok és gyakorlatok azt a szándékot fejezik ki, hogy e hontalan személyeknek a területükön való jelenlétét többé nem tolerálják abban az esetben, ha nem jogosultak a tartózkodásra.
- 63 Bár a szóban forgó helyzet valamennyi releváns elemének – köztük a jelen ítélet 59–62. pontjában említetteknek – az értékeléséből az tűnik ki, hogy az érintett palesztin származású hontalan személynek konkrét lehetősége volt arra, hogy belépjen az UNRWA működési területének olyan

szektorába, ahol e szerv a számára védelmet vagy támogatást tudott nyújtani, valamint arra, hogy ott biztonságban tartózkodjon, nem tekinthető úgy, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata értelmében megszűnt.

- 64 Végezetül, ami azt a kérdést illeti, hogy az UNRWA működési területének mely szektorát kell figyelembe venni annak megállapításához, hogy a menekültként való *ipso facto* elismerést igazoló feltételek teljesülése megszűnt-e azóta, hogy az érintett személy elhagyta az említett területet, és azt megelőzően, hogy véglegesen határoztak volna e személy menekült jogállás elismerése iránti kérelméről, meg kell állapítani, hogy úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság azon előfeltevést veszi alapul, hogy az alapügy által érintett kérelmezőre a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata alkalmazandó volt abban az időpontban, amikor az említett területet elhagyta, mivel az UNRWA védelme vagy támogatása megszűnt, de e rendelkezés az esetben esetlegesen már nem alkalmazandó abban az időpontban, amikor a menekült jogállást megtagadó határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemről határozó bíróság e jogorvoslati kérelmet elbírálja.
- 65 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a nemzeti joga szerint a menekültügyi jogvitákban azt a ténybeli és jogi helyzetet veszi figyelembe, amely abban az időpontban áll fenn, amikor az elé terjesztett jogorvoslati kérelemről határoz, így figyelembe kell vennie azokat az új tényezőket is, amelyek az utolsó tárgyaláson állnak fenn, van ennek hiányában abban az időpontban, amikor a határozatát meghozza, és ennek lehetőségét – amint az a jelen ítélet 40. pontjából kitűnik – a 2013/32 irányelv 46. cikkének (3) bekezdése is előírja, ahogyan az a jelen ítélet 40. pontjából kitűnik.
- 66 E kérdés megválaszolásához – a főtanácsnok indítványának 52. pontjában foglaltakkal és az írásbeli észrevételeket benyújtó valamennyi érintettel egyetértve – elegendő rámutatni arra, hogy semmi nem enged arra következtetni, hogy annak a kérdésnek a vizsgálatát, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondata szerint továbbra is kizárt-e abban az időpontban, amikor a bíróság a menekült jogállást megtagadó határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemről határoz, a jelen ítélet 53–63. pontjában felidézettektől eltérő tényezők figyelembevételével kell elvégezni.
- 67 A fentiekre tekintettel az első, a második és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát úgy kell értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy megszűnt-e az UNRWA védelme vagy támogatása, a szóban forgó helyzet valamennyi releváns tényezőjének egyedi értékelése keretében figyelembe kell venni az UNRWA működési területének valamennyi olyan szektorát, amelyek területe tekintetében az említett működési területet elhagyó, palesztin származású hontalan személy konkrét lehetőséggel rendelkezik arra, hogy oda belépjen, vagy ott biztonságos módon tartózkodjon.

A harmadik kérdésről

- 68 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása megszűnik abban az esetben, ha a palesztin származású hontalan személy az UNRWA működési területét e terület olyan szektorából hagyta el, ahol a személyes biztonsága súlyos veszélyben volt, és ahol e szerv nem volt képes arra, hogy e hontalan személy számára biztosítsa a védelmét vagy a támogatását, jöllehet egyrészt e személy önkéntesen távozott e szektorba az említett működési terület egy másik szektorából, ahol a személyes biztonsága nem volt súlyos veszélyben, és másrészt nem számíthatott sem arra, hogy abban a szektorban, ahová távozott, az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesülhet, sem arra, hogy rövid időn belül visszatérhet abba a szektorba, ahonnan távozott.

- 69 E kérdés megválaszolásához először is emlékeztetni kell arra, hogy az, hogy a Genfi Egyezmény 1. cikkének D. pontja, amelyre a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának első mondata hivatkozik, csupán azokat a személyeket zárja ki a hatálya alól, akik „jelenleg” nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosától, hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervétől vagy ügynökségétől kapnak védelmet vagy támogatást, nem értelmezhető úgy, hogy az UNRWA működési területétől való pusztán távollét vagy annak önkéntes elhagyása elég lenne ahhoz, hogy megszüntesse a menekültként való elismerés alól az ebben a rendelkezésben foglalt kizárást (lásd analógia útján: 2012. december 19-i *Abed El Karem El Kott és társai* ítélet, C-364/11, EU:C:2012:826, 49. pont).
- 70 Ha ugyanis így lenne, a 2013/32 irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett azon menedékkérő, aki valamely tagállam területén nyújtja be a kérelmét, és aki tehát fizikailag nincs az UNRWA működési területén, soha nem tartozna a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában megállapított, menekültkénti elismerést kizáró ok hatálya alá, ami következésképpen teljesen megfosztaná az ilyen kizáró okot hatékony érvényesülésétől (lásd analógia útján: 2012. december 19-i *Abed El Karem El Kott és társai* ítélet, C-364/11, EU:C:2012:826, 50. pont).
- 71 Másfelől annak elismerése, hogy az UNRWA működési területének önkéntes elhagyása, és következésképpen az UNRWA által nyújtott támogatásról való önkéntes lemondás kiváltja a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontja második mondatának alkalmazását, ellentétes lenne a Genfi Egyezmény 1. cikke D. pontjának első bekezdése által követett céllal, amely arra irányul, hogy ezen Egyezmény rendszere alól kizárja mindazokat, akik ilyen támogatásban részesülnek (lásd analógia útján: 2012. december 19-i *Abed El Karem El Kott és társai* ítélet, C-364/11, EU:C:2012:826, 51. pont).
- 72 A jelen ítélet 54. pontjában említett ítélkezési gyakorlatból továbbá az következik, hogy nem lehet úgy tekinteni, hogy az UNRWA működési területének az e terület adott szektorából való elhagyása nem önkéntes, ha az érintett személynek lehetősége volt arra, hogy e terület valamely más szektorába távozzon annak érdekében, hogy konkrétan az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesüljön.
- 73 A 2018. július 25-i *Alheto* ítélet (C-585/16, EU:C:2018:584) alapjául szolgáló ügyben ugyanis az alapügy felperese az Izrael állam és a Hamasz – a Gázai övezetet ellenőrző szervezet – közötti fegyveres konfliktus során elhagyta az említett övezetet, és biztonságos módon Jordániába távozott, majd ezen utóbbi országban tartózkodott, és onnan Bulgáriába utazott. A Bíróság megállapította, hogy nem zárható ki, hogy az UNRWA Jordániában képes volt arra, hogy egy nála regisztrált személy számára a Gázai övezetből való elmenekülését követően olyan életfeltételeket biztosítson, amelyek megfelelnek az e szerv által ellátandó feladatnak, így e személy az említett országban biztonságban és méltó életfeltételek mellett tartózkodhatott, anélkül, hogy ki lett volna téve annak a veszélynek, hogy visszaküldik olyan területre, ahova nem térhet vissza biztonságban. Bár e körülményeket meg kell vizsgálni a tényállásra vonatkoztatva, a Bíróság álláspontja szerint az olyan személy, mint az említett ügy felperese, nem tekinthető olyannak, aki rajta kívül álló körülmények miatt volt kénytelen elhagyni az UNRWA működési területét (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i *Alheto* ítélet, C-585/16, EU:C:2018:584, 132–134. pont).
- 74 Nem lehet más a helyzet az olyan palesztin származású hontalan személy esetében sem, aki úgy dönt, hogy az UNRWA működési területéhez tartozó olyan szektort, amelyben a személyes biztonsága nincs súlyos veszélyben, és amelyben e szerv védelmében vagy támogatásában részesülhet, elhagyja annak érdekében, hogy az említett terület más szektorába távozzon, ahol ésszerűen, az e szektorral kapcsolatban rendelkezésére álló konkrét információk alapján nem számíthat arra, hogy az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesülhet, és arra sem, hogy rövid időn belül visszatérhet abba a szektorba, amelyből távozott. Az első szektorból a második szektorba való ilyen önkéntes távozás alapján tehát nem állapítható meg, hogy az ilyen hontalan személy kénytelen volt teljes egészében elhagyni az UNRWA működési területét, amikor e második szektort a későbbiekben elhagyta abból a célból, hogy az Unió területére utazzon.

- 75 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapügy tárgyát képező helyzet valamennyi releváns tényezőjének – köztük különösen a szíriai helyzettel kapcsolatban a Libanonból való távozásának időpontjában XT rendelkezésére álló konkrét információknak – az egyedi értékelése keretében megvizsgálja, hogy e távozásra a jelen ítélet 74. pontjában leírt feltételek mellett került-e sor. Ha ugyanis ez a helyzet, XT nem tekinthető úgy, mint aki kénytelen volt teljes egészében elhagyni az UNRWA működési területét, amikor a későbbiekben távozott Szíriából.
- 76 Mindemellett a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben és a Bíróság elé terjesztett iratokban szereplő információk alapján olyan információkat szolgáltathat e bíróság számára, amelyek relevánsak lehetnek ezen értékelés szempontjából.
- 77 A jelen ügyben e kérelemből kitűnik, hogy XT azt állítja, hogy az érvényes tartózkodási engedély hiánya miatt hagyta el Libanont, valamint az ellenőrzéseknek a libanoni biztonsági erők általi megerősítése miatt, mivel e biztonsági erők az említett engedély hiányában a szíriai határra kísérték az olyan személyeket, mint XT.
- 78 Ezenfelül, mivel a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy mennyiben relevánsak az azzal összefüggő tényezők, hogy XT a Libanonból való távozása időpontjában fennálló körülményekre tekintettel számíthatott volna arra, hogy Szíriában nem részesülhet az UNRWA védelmében vagy támogatásában, és nem is térhet vissza rövid időn belül Libanonba, ahol korábban tartózkodott, meg kell állapítani, hogy az ilyen körülményeknek ahhoz, hogy a jelen ítélet 75. pontjában említett egyedi értékelés keretében relevánssá válhassanak, az említett távozás időpontjában észszerű módon előreláthatóaknak kell lenniük. Az XT-hez hasonló személynek így konkrét információkkal kell rendelkeznie az UNRWA működési területén fennálló helyzetet érintően. E tekintetben figyelembe kell venni a helyzet tekintetében bekövetkező fejleményeknek – mint például az említett terület szektorai közötti határok lezárása vagy e terület valamelyik szektorában konfliktus kialakulása – a hirtelen és előre nem látható jellegét is.
- 79 A 77. és 78. pontban említett körülményekre tekintettel, és amennyiben azok helytállóaknak bizonyulnak – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – nem tűnik úgy, hogy XT-nek a Libanonból Szíriába történő távozására a jelen ítélet 74. pontjában leírt körülmények között került volna sor, így az UNRWA teljes működési területétől való távozás nem volt önkéntes.
- 80 A fentiekre tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása nem tekinthető megszűntnek abban az esetben, ha a palesztin származású hontalan személy az UNRWA működési területét e terület olyan szektorából hagyta el, ahol a személyes biztonsága súlyos veszélyben volt, és ahol e szerv nem volt képes arra, hogy e hontalan személy számára biztosítsa a védelmét vagy a támogatását, ha egyrészt e személy önkéntesen távozott e szektorba az említett működési terület egy másik szektorából, ahol a személyes biztonsága nem volt súlyos veszélyben, és ahol e szerv védelmében vagy támogatásában részesülhetett, és ha másrészt a rendelkezésére álló konkrét információk alapján nem számíthatott észszerűen arra, hogy abban a szektorban, ahová távozott, az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesülhet, és arra sem, hogy rövid időn belül visszatérhet abba a szektorba, ahonnan távozott, aminek teljesülését a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Az ötödik kérdésről

- 81 Az első, a második, és a negyedik kérdésre adott válaszra tekintettel az ötödik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

82 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlament és tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát úgy kell értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy megszűnt-e az Egyesült Nemzetek Szervezete Palesztin Menekülteket Segélyező és Támogató Közel-Keleti Ügynökségének (UNRWA) védelme vagy támogatása, a szóban forgó helyzet valamennyi releváns tényezőjének egyedi értékelése keretében figyelembe kell venni az UNRWA működési területének valamennyi olyan szektorát, amelyek területe tekintetében az említett működési területet elhagyó, palesztin származású hontalan személy konkrét lehetőséggel rendelkezik arra, hogy oda belépjen, vagy ott biztonságos módon tartózkodjon.**
- 2) **A 2011/95 irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az UNRWA védelme vagy támogatása nem tekinthető megszűntnek abban az esetben, ha a palesztin származású hontalan személy az UNRWA működési területét e terület olyan szektorából hagyta el, ahol a személyes biztonsága súlyos veszélyben volt, és ahol e szerv nem volt képes arra, hogy e hontalan személy számára biztosítsa a védelmét vagy a támogatását, ha egyrészt e személy önkéntesen távozott e szektorba az említett működési terület egy másik szektorából, ahol a személyes biztonsága nem volt súlyos veszélyben, és ahol e szerv védelmében vagy támogatásában részesülhetett, és ha másrészt a rendelkezésére álló konkrét információk alapján nem számíthatott észszerűen arra, hogy abban a szektorban, ahová távozott, az UNRWA védelmében vagy támogatásában részesülhet, és arra sem, hogy rövid időn belül visszatérhet abba a szektorba, ahonnan távozott, aminek teljesülését a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.**

Aláírások